

(Ф 03.02– 91)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут Екологічної безпеки
Кафедра землеустрою та кадастру

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи

«___» _____ 2015р.

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Державне управління в галузі земельних відносин»

Напрямок : 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій»
Спеціальність: 7.0801010103 «Землеустрій та кадастр»
8.0801010103 «Землеустрій та кадастр»

Аудиторні заняття – 40 Екзамен – 10 семестр
Самостійна робота – 65
Усього (годин/кредитів ECTS) – 105/3,5

Індекс Н5-7.08010103/15-3.2
Н5-8.08010103/15-3.1

СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015 Стор. 2 із 14
---	--	-------------------	---

Навчальна програма дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин» розроблена на основі робочих навчальних планів № НС5-7.08010103/15 підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» за напрямом 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій» спеціальності 7.08010103 «Землеустрій та кадастр» та № НМ-5-8.08010103/15 підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за напрямом 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій» спеціальності 8.08010103 «Землеустрій та кадастр», та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила:

доцент кафедри

землеустрою та кадастру _____ І. Новаковська

Навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні випускової кафедри напряму 6.080101 «Геодезія, картографія та землеустрій» (спеціальність 7.08010103 «Землеустрій та кадастр» та спеціальність 8.08010103 «Землеустрій та кадастр») – кафедри землеустрою та кадастру, протокол № _____ від «_____» _____ 2015 р.

Завідувач кафедри

землеустрою та кадастру _____ М. Ковальчук

Навчальна програма обговорена та схвалена на засіданні наукової методично-редакційної ради Навчально-наукового інституту Екологічної безпеки, протокол № _____ від «_____» _____ 2015 р.

Голова НМРР _____ О. Матвєєва

УЗГОДЖЕНО

Директор ННІЕБ

_____ О. Запорожець

«_____» _____ 2015 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 3 із 14	

ЗМІСТ

	стор.
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця	4
1.2 Мета викладання навчальної дисципліни	4
1.3 Завдання вивчення навчальної дисципліни	4
1.4 Інтегровані вимоги до знань та вмінь з навчальної дисципліни	4
1.5 Інтегровані вимоги до знань та вмінь з навчальних модулів.	4
1.6 Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни	6
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1 Модуль №1 «Державне управління в галузі земельних відносин»	7
3. Список рекомендованих джерел.....	11

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 4 із 14	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1 Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця

Навчальна дисципліна «Державне управління в галузі земельних відносин» є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують фахівця до управлінської діяльності в системі органів влади України у сфері земельних відносин.

1.2 Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є підготовка студентів до управлінської діяльності в системі органів влади України в сфері земельних відносин.

1.3 Завдання вивчення навчальної дисципліни

- ознайомлення з сучасною системою органів управління України;
- оволодіння сучасною нормативно-правовою базою державного управління України;
- опанування сучасними технологіями та процедурами державного управління України у сфері земельних відносин;
- оволодіння нормами земельного законодавства ;
- формування схильності до активного використання сучасних технологій та процедур державного управління України у сфері земельних відносин.

1.4 Інтегровані вимоги до знань та вмінь з навчальної дисципліни

Знати:

- систему та структуру органів управління України;
- повноваження органів державного управління України;
- адміністративно-територіальний поділ України;
- структуру та організацію діяльності органів земельних ресурсів України;
- нормативно-правову базу державного управління України.

Вміти:

- застосовувати норми земельного права у сфері державного управління;
- організовувати та проводити в органах влади заходи щодо земельних відносин із чітким дотриманням вимог до процедури та норм чинного законодавства України.

1.5 Інтегровані вимоги до знань та вмінь з навчальних модулів

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модуля, який є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 5 із 14	

1.5.1. У результаті засвоєння навчального матеріалу навчального модуля № 1 «Державне управління в галузі земельних відносин» студент повинен знати:

- сутність і принципи державного управління;
  - ознаки державного управління;
  - принципи побудови системи органів державного управління;
  - адміністративно-територіальний поділ України;
  - структуру органів державного управління України;
  - повноваження органів державного управління України;
  - повноваження спеціально уповноважених органів у сфері державного управління земельними ресурсами в Україні;
  - систему управління в галузі земельних відносин в Україні;
  - структуру та організацію діяльності органів земельних ресурсів України;
  - норми земельного законодавства;
  - нормативно-правові форми управлінської діяльності в галузі земельних відносин;
  - повноваження органів державного управління в сфері землеустрою, плануванні використання земель, у веденні реєстру речових прав, контролю за використанням і охороною земель;
  - порядок видачі та анулювання кваліфікаційного свідоцтва;
  - вимоги до виконавців робіт із землеустрою;
  - правові засади державної експертизи землепорядної документації;
  - порядок проведення державної експертизи;
  - права та обов'язки замовників державної експертизи і розробників об'єктів державної експертизи;
- повинен вміти:
- розкрити зміст поняття та мети державного управління земельними ресурсами в галузі земельних відносин;
  - орієнтуватись в структурі органів державного управління України;
  - застосувати принципи побудови системи органів державного управління в галузі земельних відносин;
  - структурувати органи державного управління земельними ресурсами;
  - виявляти взаємозв'язки між рівнями, формами та методами державного управління;
  - здійснювати зв'язки з громадськістю з метою забезпечення прозорості прийняття управлінських рішень за допомогою масової інформації;
  - застосовувати знання земельного права в сфері державного управління.
  - орієнтуватись у зміні законодавчої бази;

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 6 із 14	

- визначати економічні, соціальні, політичні аспекти державного управління в галузі земельних відносин;
- застосовувати порядок проведення державної експертизи;
- приймати самостійні управлінські рішення в конфліктних ситуаціях.

1.6 Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 7 із 14	

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 «Державне управління в галузі земельних відносин»

Тема 2.1.1. Державне управління як системне суспільне явище

Держава є основним інструментом політичної системи суспільства, що здійснює управління останнім, охорону його економічної та соціальної структури, організацію і упорядкування соціально неоднорідного суспільства, забезпечення його цілісності та безпеки. Відповідно статті 14. Земельного кодексу, земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Саме управління в галузі земельних відносин на державному рівні дає можливість забезпечення раціонального використання земельних ресурсів, їх охорону та відтворення, а також реалізацію громадянами, юридичними особами та державою їхніх прав власності та землекористування відповідно до закону.

В даній темі розглядаються поняття «державне управління», «земельні відносини, як самостійний вид суспільних відносин щодо використання земель», закони, принципи і ознаки державного управління в галузі земельних відносин, адміністративно-територіальний поділ України. Структура та повноваження державних органів управління в галузі земельних відносин на всіх ієрархічних рівнях.

Тема 2.1.2. Механізми державного управління в галузі земельних відносин

Основними механізмами державного регулювання земельних відносин повинні бути: організаційно-правовий – з метою розроблення та вдосконалення нормативно-правової бази тощо; організаційно-адміністративний – з метою реалізації державної політики щодо використання та охорони земель тощо; організаційно-економічний – з метою економічного стимулювання раціонального використання земель, економічних гарантій власникам землі та економічної відповідальності землекористувачів тощо; організаційно-координаційний з – метою координації проведення земельної реформи, діяльності державних органів земельних ресурсів тощо; організаційно-методичний – з метою обґрунтування раціональної системи землеробства, наукового супроводу тощо; організаційно-інформаційний – з метою формування національного, регіональних та місцевих банків даних про стан земель і ґрунтів, формування автоматизованої системи ведення державного земельного кадастру України й системи реєстрації земельних ділянок, нерухомого майна та прав на них тощо.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 8 із 14	

Механізми державного управління в галузі земельних відносин розглядаються в даній темі.

Тема 2.1.3. Регуляторна політика та підприємництво

З початком реформування земельних відносин в Україні, запровадження ринкової економіки, саме з підприємництвом держава пов'язувала надію на швидкі позитивні структурні зміни як в земельній сфері, так і в економіці взагалі, вихід з економічної кризи. Але розвиток підприємництва на основі різних форм власності потребує передусім державної підтримки та регулювання.

Регуляторна політика – напрям державної політики, спрямований на вдосконалення правового регулювання земельних господарських відносин, а також адміністративних відносин між регулятивними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання в сфері земельних відносин, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності.

Питання реалізації державної регуляторної політики в галузі земельних відносин на всіх рівнях, та вплив її на розвиток підприємництва в Україні, продаж земельних ділянок або прав на них на конкурентних засадах розкриваються в даній темі.

Тема 2.1.4. Адміністративні послуги

У сучасних умовах особливо актуальним є питання збереження, раціонального використання та управління земельними ресурсами як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Тому для забезпечення ефективного процесу управління земельними ресурсами необхідно функціонування чітко налагоджених механізмів взаємовідносин між територіальними органами земельних ресурсів, місцевими державними адміністраціями й органами місцевого самоврядування в питаннях надання адміністративних послуг у сфері земельних відносин.

- В даній темі розглядається сутність процесу надання адміністративних послуг в сфері земельних відносин: суб'єкти звернення та суб'єкти надання послуг; принципи державної політики в цій сфері; основні вимоги до регулювання надання адміністративних послуг; порядок та вимоги щодо якості надання адміністративних послуг тощо .

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 9 із 14	

Тема 2.1.5. Дозвільна система в сфері земельних відносин

Дозвільна система у сфері господарської діяльності — сукупність урегульованих законодавством відносин, які виникають між дозвільними органами, адміністраторами та суб'єктами господарювання у зв'язку з видачею документів дозвільного характеру. Дозвільна система, як особливий вид державного управління, забезпечує створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та формування та реалізація державної політики щодо охорони земель.

В даній темі розглядається сутність дозвільної системи в галузі земельних відносин та питання процесу отримання дозволу на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) земельної ділянки.

Тема 2.1.6. Ліцензування та сертифікація землевпорядних робіт

Нині в Україні бурхливо розвивається сфера підприємницьких відносин. Важлива для суспільства господарська діяльність потребує не лише чіткої правової регламентації, а й охорони та регулювання для забезпечення належних і сприятливих умов для її здійснення та розвитку. Одним з основних засобів регулятивного впливу держави на діяльність господарюючих суб'єктів є ліцензування. Основною функцією ліцензування є узгодження інтересів суб'єктів господарювання та суспільства в цілому. Саме така форма державного регулювання господарської діяльності як ліцензування має забезпечувати їх охорону від протиправних посягань, а також забезпечувати сприятливі умови для їх розвитку.

В даній темі розглядаються питання ліцензування певних видів господарської діяльності щодо проведення земле оціночних робіт та сертифікація інженерів-землевпорядників.

Тема 2.1.7. Державна політика в системі оцінки земель

Визначити реальну справедливую ціну землі практично дуже важко. Земля - унікальний товар, відносно якого завжди існують протиріччя щодо його ціни: між власниками землі і місцевими органами влади (коли мова йде про оподаткування); між покупцем та продавцем (коли здійснюється майнові операції); між місцевими органами влади та землекористувачами (коли визначається розмір компенсації).

Окрім цього, оцінка є обов'язковою складовою усіх інвестиційних процесів. Тому від стану земельно - оціночної діяльності, рівня розвитку її теоретичної та методологічної бази залежать темпи реалізації не тільки земельної, але й економічної реформи в цілому.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 10 із 14	

В даній темі розглядається сутність процесу оцінки землі та її вплив і на процеси формування ринку землі.

Тема 2.1.8. Державне управління у сфері землеустрою та охорони земель

Землеустрій - це сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональної організації території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил. реалізація політики держави щодо науково обґрунтованого перерозподілу земель, формування раціональної системи землеволодінь і землекористувань з усуненням недоліків у розташуванні земель, здійснення заходів щодо прогнозування, планування, організації раціонального використання та охорони земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях.

В даній темі розглядаються питання організації землеустрою: підстави здійснення землеустрою, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування, державний фонд документації із землеустрою, погодження та затвердження документації із землеустрою, а також зміст, порядок розроблення, та затвердження загальнодержавної програми використання та охорони земель.

Тема 2.1.9. Система управління якістю робіт із землеустрою

Основне місце в системі управління земельними ресурсами будь-якої держави займає землеустрій із своїми функціями та завданнями, землевпорядними організаціями, структурою, видами документації, процедурою. Нормативно-правові акти з питань здійснення землеустрою встановлюють порядок організації, виконання робіт із землеустрою, їхній склад і зміст, а державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою визначають комплекс якісних та кількісних показників, параметрів, що регулюватимуть розробку і реалізацію документації із землеустрою з урахуванням екологічних, економічних, соціальних, природно-кліматичних та інших умов.

В даній темі розглядаються питання погодження та затвердження документації із землеустрою, надання консалтингових послуг з питань землеустрою та авторський нагляд за здійсненням проектної документації із землеустрою, а також питання державної експертизи землевпорядної документації, державні стандарти, норми і правила у сфері землеустрою.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни «Державне управління в галузі земельних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 10.02.05-01-2015
		Стор. 11 із 14	

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

3.1.1. Земельний кодекс України/ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 3-4, ст.27.

3.1.2. Довідник із землеустрою/ за ред. Л.Я. Новаковського.- 4-те вид., перероб. і доп. – К.: Аграр. Наука, 2015. – 492 с.

3.1.3. Мірошніченко А. М., Марусенко Р. І. Науково-практичний коментар Земельного кодексу України, 5-те видання, змінене і доповнене. – К.: Алерта, 2013. – 544 с.

3.1.4. Новаковський Л.Я., Шквир М.І. Регіональна земельна політика. - К.: Урожай,2006.-136с.

3.1.5. Новаковський Л.Я., Леоніс В.О. Удосконалення земельних відносин у містах. - К.: Урожай, 2006.- 144 с.

3.1.6. Новаковський Л.Я., Олещенко М.А. Соціально-економічні проблеми сучасного землекористування. – К.: Урожай,2007.-271 с.

3.1.7.Основи економіки землекористування/ І.О.Новаковська.- К.: ВЦ «Просвіта», 2013.- 224 с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

3.2.1. Одинцова Г.С. Теорія та історія державного управління. – Навчальний посібник .-К.: Видавничий дім "Професіонал", 2008.-288 с.

3.2.2. Райт Г. Державне управління. – К.: Основи, 1994. – 190 с.

3.2.3. Швайка Л. А. Державне регулювання економіки: Навчальний посібник. - К.: " Знання" , 2006.- 435 с.

3.2.4.Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» /Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст. 350 .

3.2.5. Закон України «Про землеустрій» / Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 36, ст.282

3.2.6. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 23, ст.158.

3.2.7. Закон України «Про адміністративні послуги»/ Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 32, ст.409.

3.2.8. Закон України «Про оцінку земель»/ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 15, ст.229.

3.2.9. Закон України «Про охорону земель»/ Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.349 .

[illegible]

(Φ 03.02 – 04)

